

Disciplinaire

Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak,

bestaande uit mr. A.G. Beets, mr. J.C.P. Ekering, mr. H.J.A. Knijff, mr. I.E.M. Sutorius mr. G.J. Kemper en mr. C.H.B. Winters.

Klager dreigen met aansprakelijkheid

Een advocaat handelt in beginsel onbetamelijk indien hij als reactie op het indienen van een klacht de klager (en/of diens gemachtigde) aansprakelijk stelt voor schade en kosten met het oogmerk de klager te bewegen om de klacht in te trekken.

Bijzondere omstandigheden kunnen echter tot een ander oordeel leiden.

– Advocatenwet, artikel 46 (3.3.2 dreigementen)

Hof van Discipline 21 maart 2001, nr. 3050

(mrs. Fransen, Bekkers, Balkema, Smits en Schokkenbroek)

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch, 18 oktober 1999

(mrs. Bleeker, De Bont, Van den Eerden, Paulussen en Theunissen)

Feiten

Er was een klacht ingediend tegen mr. X door de gemachtigde van diens wederpartij. Een week nadat de deken die klacht had toegezonden aan de Raad van Discipline schreef mr. X aan de gemachtigde van de klager: *Indien u de klacht doorzet, stel ik u en uw cliënten nu reeds voor alsdan aansprakelijk voor alle schade en kosten die ik heb geleden en nog zal lijden c.q. heb gemaakt en nog zal maken. Ik zal u en uw cliënten bij doorzetting van de klachtprocedure dan ook voor deze schade en kosten in rechte dagvaarden en daarover gaan procederen*.

Over deze brief diende de wederpartij weer een nieuwe klacht in.

Raad van Discipline

Naar de mening van mr. X maakten de gemachtigde en zijn cliënten zich schuldig aan misbreuk van procesrecht door het blijven indienen van vexatoire klachten tegen hem. Indien de rechter dit standpunt volgt hebben de gemachtigde en zijn cliënten onrechtmatig gehandeld en zijn zij schadeplichtig.

Mr. X heeft de gemachtigde daar slechts op willen wijzen. Het standpunt van de gemachtigde zou bovendien betekenen dat telkens wanneer een advocaat een ingebrekestelling, waarschuwing of aansprakelijkstelling aan de wederpartij verstuurt er sprake zou zijn van obstructie van recht en/of intimidatie van die wederpartij. Dat zulks voor de rechtspraktijken onwerkbaar en daardoor onduidelbare situaties oplevert behoeft geen nader betoog.

Het staat eenieder vrij een klacht tegen een advocaat in te dienen. Het is de tuchtrechter die de klacht heeft te beoordelen. Ook al beschouwt de advocaat een klacht als misbruik van procesrecht (dan nog) is het uitoefenen van ongeoorloofde druk op een klager om zijn klacht niet verder te vervolgen door aan deze mede te delen bij volharding van de klacht aanspraak te zullen maken op vergoeding van schade en kosten onbetamelijk.

De raad acht de klacht gegrond en legt mr. X de maatregel van enkele waarschuwing op.

Hof

Deze klacht houdt nauw verband met de eerste klacht. Deze bestond uit vier onderdelen en had – kort samengevat – betrekking op de wijze waarop mr. X de belangen van zijn cliënt behartigde in een geschil waarbij de cliënt van mr. X aanspraak maakte op vergoeding van de schade die het gevolg was van onrechtmatig handelen van de klager (diefstal van een fiets die vervolgens door de klager was gestript). Deze klacht was op 24 november 1996 ingediend. De voorzitter van de raad had de klacht in al haar onderdelen kennelijk ongegrond verklaard.

De brief van 26 februari 1997 is een reactie van mr. X op het bericht dat de klacht door de deken op verzoek van de klager zou worden voorgelegd aan de raad. In de tot dan toe gewisselde correspondentie tussen de gemachtigde van de klager en mr. X had – voorzover uit het dossier blijkt – mr. X een zakelijke stijl gebezigd, terwijl de gemachtigde van de klager zich naar het oordeel van het hof van een provocerende, op de persoon van mr. X gerichte schrijfstijl had bediend. Dit laatste geldt ook voor de door de gemachtigde van de klager opgestelde processtukken in de tussen de klager en de cliënt van mr. X gevoerde civiele procedure. Op grond van de inhoud van de correspondentie en de processtukken en gelet op de ingediende klacht, die mede betrekking had op de door een kennelijke vergissing aan de zijde van mr. X ontstane onjuistheid van een bedrag dat mr. X vermeld had in een brief aan de klager, mocht mr. X de conclusie trekken dat door de klager en die gemachtigde 'op de man' werd gespeeld. In die context is er onvoldoende grond voor een tuchtrechtelijk verwijt aan mr. X dat hij op het doorzetten van de klacht heeft gereageerd met het aansprakelijk stellen van de gemachtigde van klager en klager zelf.

Volgt

Vernietiging van de beslissing van de Raad van Discipline en ongegrondverklaring van de klacht.

Noot

Het klacht- en tuchtrecht is een groot goed en belangrijk voor het aanzien en de kwaliteitsbewaking van de advocatuur. Advocaten tegen wie geklaagd wordt moeten dit beseffen en veel over hun kant laten gaan.

Niettemin wordt van het klachtrecht soms door klagers misbruik gemaakt, vooral als het om de advocaat van de wederpartij gaat. Sommige klagers is werkelijk niets te dol. Het is verheugend dat het Hof in dit geval begrip voor de getergde advocaat toont, liever dan aan regels vast te houden die voor een normale procesgang gelden.

E.

Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het *Advocatenblad* zijn gepubliceerd zijn ook te vinden

op www.advocatenorde.nl en *BalieNet*

Afwikking schikkingsovereenkomst

Privé-gedragingen van een advocaat. Afwikking van een schikkingsovereenkomst met betrekking tot een door de advocaat gemaakte beroepsfout is dermate verweven met de praktijkuitoefening dat zijn gedragingen voor tuchtrechtelijke toetsing vatbaar zijn. De advocaat die onvoldoende in het werk stelt om tot de afwikking van die overeenkomst te komen handelt niet zoals een behoorlijk advocaat betaamt.

- Advocatenwet artikel 46 (2.1 wat in het algemeen niet betaamt)
- Gedragsregel 1

Raad van Discipline Amsterdam, 26 maart 2001
(mrs. De Groot, Goppel, Knipscheer, Meijer en Rigters)

Feiten

Mr. X, bijgestaan door mr. Y, treft met klager, een voormalige cliënt van mr. X, een schikking over de gevolgen van een beweerdelijk door mr. X gemaakte beroepsfout. Overeengekomen wordt dat mr. X terzake een bedrag van f 35.000,- aan klager betaalt tegen finale kwijting. De advocaat die klager bijstaat schrijft aan mr. Y, ter bevestiging van een bespreking, onder meer:

‘Van uw kant werd de schikking gesloten onder het voorbehoud dat uw cliënt daadwerkelijk de financiering van het schikkingsbedrag rond krijgt (...) Wij verwachten geen van beiden al te grote problemen bij een en ander.’

Mr. Y. schrijft onder meer het navolgende terug:

‘(...) Inhoudelijk gezien kan ik op uw faxbericht in die zin reageren, dat de inhoud daarvan het verloop van onze bespreking op een juiste wijze weergeeft en ik inmiddels uitgebreid met cliënt heb kunnen spreken. Daarbij is al wel duidelijk geworden dat een aanvullende lening bij de Orde van Advocaten te Z. niet tot de mogelijkheden behoort. Ook cliënt heeft nogmaals bevestigd, dat ook hij het liefst zo spoedig mogelijk van deze zwaar op hem drukkende kwestie verlost zou zijn en dat betekent, dat hij er alles aan doet om de oplossing in de door ons besproken orde van grootte realiseerbaar te maken (...).’

Mr. Y heeft vervolgens de beroepsaansprakelijkheidsverzekeraar van mr. X het verzoek gedaan om 50% van het schikkingsbedrag bij te dragen en de deken van de Orde van Advocaten te Z. gevraagd om terzake te bemiddelen.

De raadsman van klager heeft zich vervolgens meermalen tot de deken gewend om zich te beklagen over het gebrek aan inspanning van de zijde van mrs. X en Y om tot financiering te komen.

In een al eerder door klager tegen mr. X aangevangen rechtbankprocedure wordt vervolgens vonnis gewezen. De rechtbank veroordeelt mr. X tot betaling van f 35.000,- te vermeerderen met rente en kosten. Daarbij wordt onder meer overwogen dat tussen partijen een schikkingsovereenkomst tot stand is gekomen en dat mr. X in rechte niet kan volstaan met de ongemotiveerde stelling dat hij de ontbindende voorwaarde (met betrekking tot de

financiering) meerdere malen heeft ingeroepen, zonder hierbij aan te geven wanneer en op welke wijze hij dit heeft gedaan. De rechtbank overweegt daarnaast dat mr. X heeft nagelaten aan te geven waarom de financiering van dit bedrag niet mogelijk is gebleken, hetgeen hij ook bij het inroepen van voornoemde ontbindende voorwaarde in redelijkheid gehouden was te doen.

Ter fine van executie heeft klager beslag doen leggen op de kantoorinventaris van mr. X, de tenuitvoerlegging waarvan ten tijde van de uitspraak van de Raad nog niet had plaatsgevonden.

De klacht houdt in dat mrs. X en Y een schikking met klager zijn aangegaan onder voorbehoud dat het bedrag financierbaar zou blijken, terwijl zij intussen op geen enkele – aantoonbare – wijze zich hebben ingespannen om tot financiering te komen.

Overwegingen van de Raad

De onderhavige klacht betreft de handelwijze van mr. X in diens hoedanigheid van privé-partij bij de inhoudelijke afwikking van een civielrechtelijke overeenkomst van schikking. Privé-gedragingen van een advocaat worden alleen dan van tuchtrechtelijk belang geoordeeld, wanneer hetzij er voldoende aanknopingspunten zijn met de praktijkuitoefening om dezelfde maatstaven te laten gelden, hetzij de gedraging van een advocaat in het licht van zijn beroepsuitoefening absoluut ongeoorloofd moet worden geacht.

De getroffen schikking met klager betreft niet een willekeurige civielrechtelijke overeenkomst doch vloeit voort uit de (voormalige) rechtsbetrekking tussen mr. X en diens oud-client in de persoon van klager. Door de beroepsfouten van mr. X is klager ernstig geschaad in zijn belangen en gedupeerd vanwege daaruit voortvloeiende schade. De beroepsfouten van mr. X konden niet hersteld worden, zodat slechts de mogelijkheid restte dat mr. X de door klager geleden schade zou vergoeden, waartoe mr. X zich op voet van de schikking heeft verbonden. Door vervolgens noch de financiering rond te krijgen en het schikkingsbedrag te betalen, noch binnen een redelijke termijn de ontbindende voorwaarde van financiering in te roepen, heeft mr. X klager met een wel geaccordeerde, maar niet betaalde claim van schadevergoeding laten zitten en klager aldus wederom gedupeerd. De Raad merkt daarbij op dat de niet-nakoming van een vrijwillige getroffen schikking een wezenlijk andere situatie betreft dan de niet-voldoening aan een op tegenspraak gewezen vonnis, dat zo nodig direct op gerechtelijke wijze ten uitvoer kan worden gelegd.

De Raad is gelet op het voorgaande van oordeel dat de afwikking van de betreffende schikking dermate verweven moet worden geacht met de praktijkuitoefening van mr. X dat diens gedragingen voor tuchtrechtelijke toetsing vatbaar zijn. Door eerst een schikking met een oud-client te treffen ter zake van door mr. X veroorzaakte schade en vervolgens onvoldoende in het werk te stellen om tot de beoogde afwikking van de overeenkomst te komen, heeft mr. X niet gehandeld zoals een behoorlijk advocaat betaamt.

Disciplinaire

Daarenboven betreft de handelwijze van mr. X' gedrag dat juist een advocaat niet past. Uitgangspunt behoort te zijn dat een tussen een oud-cliënt en diens toenmalige advocaat getroffen schikking wordt nagekomen. Door daarmee als hiervoor omschreven in gebreke te blijven, heeft mr. X niet aan de voor een advocaat in privé geldende maatstaven van betrouwbaarheid en geloofwaardigheid voldaan en het vertrouwen in de advocatuur geschaad.

Uit het voorgaande volgt dat mr. X heeft gehandeld in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt. De klacht is gegrond.

De klacht tegen mr. Y betreft zijn handelwijze in zijn hoedanigheid van advocaat van de wederpartij van klager. Het is vaste jurisprudentie van het Hof van Discipline dat bij de beoordeling van een klacht over het optreden van de advocaat van de tegenpartij ervan behoort te worden uitgegaan, dat aan die advocaat een grote mate van vrijheid toekomt om de belangen van zijn cliënt te behartigen op de wijze die hem passend voorkomt en dat deze vrijheid niet ten gunste van een tegenpartij mag worden beknot, tenzij daarbij haar belangen nodeloos en op ontoelaatbare wijze worden geschaad.

Behoudens bijzondere omstandigheden is de advocaat van de wederpartij er niet voor verantwoordelijk dat zijn cliënt uitvoering geeft aan een getroffen minnelijke regeling. Niet is gesteld, noch gebleken dat mr. Y er debet aan is dat mr. X de schikking niet is nagekomen. Aldus is niet komen vast te staan dat mr. Y zich niet heeft gedragen zoals van hem onder de omstandigheden van het geval mocht worden verwacht. De klacht tegen mr. Y is derhalve ongegrond.

Met het voorgaande is komen vast te staan dat mr. X heeft gehandeld in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt. In aanmerking nemende dat het optreden van mr. X in deze zaak niet op zichzelf staat en het feit dat mr. X er bij de mondelinge behandeling van de klacht blijkt van heeft gegeven niet te willen inzien dat hij heeft gehandeld in strijd met artikel 46 Advocatenwet en voorts een algeheel gebrek aan inlevingsvermogen in de situatie van zijn oud-cliënt heeft tentoongespreid, acht de Raad termen aanwezig voor het opleggen van de maatregel van berisping.

Beslissing

De Raad van Discipline:

- verklaart de klacht tegen mr. X gegrond;
- legt aan mr. X op de maatregel van berisping;
- verklaart de klacht tegen mr. Y ongegrond.

Citeren uit confraternele correspondentie

Overleggen in rechte van correspondentie tussen advocaten. Dekenadvies vormt richtsnoer maar treedt niet zonder meer in de plaats van het, tuchtrechtelijk dan ook ten volle te toetsen, oordeel van de advocaat dat het belang van zijn cliënt het overleggen van, of citeren uit, confraternele correspondentie bepaaldelijk vordert. Letterlijk citeren staat op één lijn met overleggen. De mededeling aan de rechter dat geen toestemming is verleend voor het overleggen van confraternele correspondentie getuigt niet van wellevendheid maar is daarmee nog niet tuchtrechtelijk laakbaar.

- Advocatenwet artikel 46 (5.1 regels die betrekking hebben op de juridische strijd)
- Gedragsregels 12 en 13

Raad van Discipline Amsterdam, 2 april 2001

(mrs. Kist, Van den Biesen, Goppel, Meijer en Wiarda)

Feiten

Mr. X wenst in een arbeidsgeschil ter gelegenheid van een mondelinge behandeling confraternele correspondentie aan de kantonrechter over te leggen. Klager, de raadsman van de wederpartij, maakt daartegen bezwaar. Mr. X wendt zich tot de deken die advies uitbrengt. Dit houdt in dat mr. X ter zitting een aantal passages uit de correspondentie citeert en bepaalde feitelijke informatie, vervat in één van de brieven, aan de kantonrechter meedeelt. Mr. X citeert veel ruimer dan de deken heeft geadviseerd. Mr. X deelt aan de kantonrechter mee dat klager hem niet heeft toegestaan de bewuste brieven in het geding te brengen.

Klacht en verweer

- (a) Door meer te citeren dan door de deken is geadviseerd heeft mr. X in strijd gehandeld met de gedragsregels 12 en 13. Deze gedragsregels zouden illusoir worden als het verweer van mr. X, dat het belang van zijn cliënt het bepaaldelijk vorderde dat de betreffende passages zouden worden geciteerd, gehonoreerd zou worden.
- (b) Door aan de kantonrechter mee te delen dat klager hem niet toestond de bewuste brieven over te leggen heeft mr. X bij de kantonrechter willens en wetens een bepaald – ongunstig – beeld van klager willen scheppen.

Mr. X vindt het advies van de deken dermate fluïde, dat het de vraag is of hij daar buiten is getreden. In alle gevallen meent mr. X dat het belang van zijn cliënt bepaaldelijk vorderde dat de passages, zoals door hem geciteerd, werden voorgedragen. Hij meent dat hij een bewijsrechtelijk risico liep, omdat hij vermoedde dat klager zijn stellingen zou betwisten.

Overwegingen van de raad

De raad stelt voorop dat gedragsregel 13 in het onderhavige geval niet aan de orde is. Het gaat immers niet om schikkingsonderhandelingen maar om 'gewone' correspondentie die in een arbeidsgeschil tussen advocaten pleegt te worden gevoerd. Op dergelijke correspondentie mag in rechte geen beroep worden gedaan, tenzij het belang van de cliënt dit bepaaldelijk vordert, maar dan niet zonder voorafgaand overleg met de advocaat van de wederpartij. Vaststaat dat mr. X eerst overleg met klager heeft gevoerd, maar dat dat niet tot een oplossing heeft geleid. Lid 2 van gedragsregel 12 schrijft dan voor dat degene die zich in rechte op de desbetreffende confraternele correspondentie wil beroepen eerst het advies van de deken dient in te winnen. Ook dat heeft mr. X gedaan en het dekenadvies is gegeven. Mr. X heeft evenwel méér passages geciteerd dan door de deken geadviseerd. De brieven zelf zijn door hem niet overgelegd. De raad stelt in het onderhavige verband het letterlijk citeren uit confraternele correspondentie op één lijn met het overleggen daarvan.

Het dekenadvies waarvan in gedragsregel 12 sprake is levert weliswaar een richtsnoer voor de betrokken advocaat op, maar treedt niet – zonder meer – in de plaats van het – tuchtrechtelijk dan ook ten volle te toetsen – oordeel van de advocaat dat het belang van zijn cliënt het overleggen of in zijn pleitnota of ter zitting letterlijk citeren van (de betreffende passages uit) confraternele correspondentie bepaaldelijk vordert.

Mr. X heeft het belang van zijn cliënt dus wel terecht tot uitgangspunt genomen maar heeft de raad er niet van kunnen overtuigen dat het citeren van de door hem verkozen passages uit de betrokken confraternele correspondentie – los van de vraag of hij daarmee het dekenadvies te buiten ging of niet – voor hem het enig overblijvende middel was om de kantonrechter op dit punt zijn standpunt onweerlegbaar duidelijk te maken. Het terzake gevoerde verweer van zijn tegenpartij maakte de handelwijze van mr. X naar het oordeel van de raad niet noodzakelijk. Onderdeel (a) van de klacht is dan ook gegrond. De geringe ernst van de inbreuk van mr. X op de gedragsnorm brengt mee dat met gegrondverklaring van het klachtonderdeel kan worden volstaan.

Dat mr. X de kantonrechter heeft meegedeeld dat klager hem geen toestemming gaf tot overlegging van de confraternele correspondentie getuigt ten opzichte van klager niet van wellevendheid. Daarmee is dit gedrag echter nog niet tuchtrechtelijk laakbaar. Klachtonderdeel (b) is derhalve ongegrond.

Volgt

Klachtonderdeel (a) gegrond, klachtonderdeel (b) ongegrond, geen maatregel.

Administratieve kosten apart declareren

Het door een advocaat naast zijn honorarium separaat in rekening brengen van kosten van zijn secretariaat en 5% kantoorkosten. Vereiste van schriftelijke vastlegging van financiële afspraken.

- Advocatenwet artikel 46 (1.4.3.1 financiële verhouding)
- Gedragsregels 8 en 26

Raad van Discipline Amsterdam, 2 april 2001

(mrs. Markx, Hamming, Rigters, Van Es en Goppel)

Feiten

Bij het aannemen van de zaak heeft mr. X aan klager zijn uurtarief van f 185,- genoemd. Mr. X stuurt daarna declaraties aan klager waarin naast zijn honorarium separaat kosten in rekening worden gebracht voor werkzaamheden van zijn secretariaat alsmede een opslag van 5% kantoorkosten.

Mr. X stelt dat hij klager op die kosten heeft gewezen doch klager ontkent dat.

Overwegingen van de raad

Een advocaat dient zijn cliënt bij aanvaarding van een opdracht te informeren over de financiële consequenties. Op basis van de stukken en het verhandelde ter zitting staat vast dat mr. X met klager een honorarium heeft afgesproken van f 185,- per uur. Niet is komen vast te staan dat mr. X klager heeft gewezen op het in rekening brengen van kosten voor het secretariaat en een opslag van 5% kantoorkosten.

Op basis van gedragsregel 26 had mr. X klager informatie moeten verstrekken over de naar het oordeel van de raad in de advocatuur niet vaak gebruikte methode om honorarium voor werkzaamheden van het secretariaat in rekening te brengen. Deze afwijkende afspraak alsmede het in rekening brengen van kantoorkosten had op grond van Gedragsregel 8 schriftelijk door mr. X moeten worden vastgelegd.

Volgt

Gegrondbevinding van het klachtonderdeel. ■